2. Козловець М. А. Феномен національної ідентичності: виклики глобалізації. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка. 2009. С. 558.
3. Тиский М. Г. Етапи становлення української національної ідентичності. URL: https://core.ac.uk/download/pdf/153583847.pdf (дата звернення: 20.03.2021).

***Христина Катеринюк***

## ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ

Розвиток логічного мислення молодших школярів є важливою і невід'ємною складовою, яка формується у процесі навчання. Вчителю необхідно навчити кожну дитину самостійно мислити, а не просто подавати знання у готовому вигляді. Тобто, перед педагогом початкової школи постає завдання організувати навчальний процес таким чином, щоб учні могли самостійно оперувати елементами логічних дій (порівняння, класифікація, узагальнення тощо). Не менш важливим є – навчити дітей вчитися, розвивати творчі здібності, пізнавальні процеси, які безпосередньо залежать від сформованості логічного мислення.

Поняття «логічне мислення» Ю. О. Музика визначає як такий вид мислення, що може сформуватися у процесі навчально-пізнавальної діяльності, яка спеціально організована вчителем і зумовлює вміння людини виділяти головне, робити висновки, класифікувати і аналізувати все, що її оточує [3, с. 27–28].

Варто зауважити, що логічне мислення дітей молодшого шкільного віку відрізняється від мислення дорослого. Наприклад, дітям від 7 до 10 років легко даються логічні судження, маніпуляції думками, узагальнення та висновки. Мисленню молодших школярів властиве однолінійне зіставлення, тобто це означає, що дітям легше визначити тільки відмінності або тільки подібності предметів чи явищ. Вивчення дитячого мислення і його становлення, зокрема, переходу від практичного до логічного мислення, були зроблені В. О. Бутрімом. [1, с. 1–11].

Мислення у молодших школярів піддається значним змінам. Для першокласників основним видом мислення є наочно-образне. Специфіка цього виду мислення полягає в наступному: рішення будь-якої задачі здійснюється за допомогою внутрішніх дій з уявленням. Формуються елементи понятійного мислення і такі розумові операції, як синтез, аналіз, порівняння, класифікація, групування, абстрагування, необхідні для належної переробки теоретичного змісту. Чуттєвий і дієвий аналіз переважає. Це означає, що учні досить легко вирішують навчальні завдання, в яких можна застосовувати практичні дії з предметами або

знаходити частини предметів, спостерігаючи їх в наочному посібнику [2, с. 267].

Розвиток абстракції в учнів проявляється у формуванні здатності виділяти загальні і суттєві ознаки. Одна з особливостей абстракції учнів молодших класів – вони іноді приймають яскраві та зовнішні ознаки за значимі ознаки. Часто замість узагальнення використовують синтез: об'єднують предмети за певними причинно-наслідковими зв'язками, взаємодією предметів, а не за їх загальними ознаками.

У міру дорослішання мислення молодшого школяра набуває абстрактний і узагальнений характер. У молодшому шкільному віці саме мислення стає домінуючою функцією. Мислення – найскладніший пізнавальний процес, який властивий тільки людині. Розмірковуючи людина може доповнювати відсутні знання, які були отримані іншими аналізаторами людського організму (слух, зір, дотик та ін.) [4, с. 153–154].

Отже, педагогічні засади логічного мислення молодших школярів характеризуються вміннями учнів оперувати поняттями, пропозиціями, висновками на базі законів логіки, їх порівнянні та їх співвіднесення з діями іншого набору ідей. Інакше кажучи, комплекс дій або операцій мислення, пов'язаних причинно-наслідковими зв'язками, що дозволяють школярам самостійно мислити.

**Список використаних джерел**

1. Бутрім, В. О. Розвиток логічного мислення школярів на уроках математики. *Початкова освіта.* 2006. № 15. С. 1–11.
2. Музика Ю. О. Підготовка майбутніх учителів до формування логічного мислення молодших школярів. Одеса, 2009. С. 267.
3. Музика Ю. О. До проблеми розвитку логічного мислення молодших школярів у процесі навчання математики. *Науковий потенціал України:* матер. першої Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. Київ, 2005. С. 27–28.
4. Ящук О. М. Формування логічного мислення молодших школярів на уроках математики: проблеми та перспективи. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*. Умань, 2015. Вип. 52. С. 153–157.

***Анастасія Кашоїд***

## РОЗВИТОК НАВИЧОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

У сучасному інформаційному суспільстві вміння адекватно сприймати, аналізувати, порівнювати, ставити запитання, робити висновки на основі отриманої інформації – є чи не найважливішими для гармонійного існування в навколишній дійсності, сповненій фейків,